

IGNĖ ALE

*Vienatvė daug patogesnė,
kai yra pas ką grįžti.*

Migruo
jantys
paukš
čiai

Knygute.lt

svajonių knygos

Ignė Ale

**MIGRUOJANTYS
PAUKŠČIAI**

Romanas

Redagavo Vaiva Markevičiūtė

Visi šios knygos personažai yra išgalvoti.
Bet koks panašumas į tikrus asmenis, gyvus ar mirusius, yra visiškai atsitiktinis.

Visos teisės į šį kūrinį saugomos. Šį leidinį draudžiama atkurti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn be raštiško leidėjo sutikimo.

Už draudimo nepaisymą numatyta teisinė atsakomybė.

© „Svajonių knygos“, 2024

© Vaiva Jalo, viršelio dizainas ir iliustracija, 2024

SBN 978-609-03-0953-7

Elektroninė versija © [Knygute.lt](https://www.knygute.lt), 2024

1

Laišką gavau lapkritį. Jis laukė manęs nuomotame namelyje, grįžtančios iš visą dieną trukošio žygio po apylinkes. Rūkas, nuo pat ryto kybojęs virš kalvų, pamažu virto dulksna, ir pilkas dangus susiliejo su tokiu pat horizontu. Namelis irgi buvo pilkas, dar užpraeitame šimtmetyje pastatytas iš vietinių akmenų, vos įžiūrimas tamsavo ant nedidelės kalvelės. Turbūt todėl baltas vokas, užkištas už suskilinėjusios durų staktos, iš karto krito į akį.

Ištraukiau jį sustirusiais pirštais ir pavarčiau. Tikras laiškas – keli popieriaus lapai, tvarkingai sulankstyti ir sudėti į pailgą voką.

Neabejotinas šių laikų stebuklas – kad ir kur būtum, kad ir kaip dažnai keistum miestus ir valstybes, tave vis tiek ras. Nuo atkaklių žmonių nepasislėpsi. Tai liudijo ir voką išmarginę antspaudai – du kartus gražintas siuntėjui, jis galų gale pasiekė mane. Koks nors gyvenimo guru čia išvelgtų pamokomą istoriją: nepasiduok, belsk ir bus atidaryta, užknisk visus pašte, „ne“ – tik laikina kliūtis kelyje į sėkmę.

Maniau, taip jau nebūna; niekas nebegauna tikrų laiškų, nes viską galima skaitmenizuoti, optimizuoti, perkelti į virtualią valstybės

sistema, prie kurios prisijungęs gali vienu ypu patikrinti, kiek esi skolingas bibliotekai už negrąžintą knygą ir kokią senatvės pensiją gausi pagaliau nusprendęs, kad gana. (Mano atveju, penkiolika eurų už kadaise traukinyje Vilnius-Kaunas netyčia paliktą Lucios Berlin apsakymų rinkinį ir tiek mažai, kad išmintingas žmogus suskubtų rūpintis investiciniu portfelium; deja, nesu išmintinga.) Bet močiutės palikimą tvarkiusiam advokatui turbūt pasirodė, kad norėsiu turėti apčiuopiamą įrodymą – sulaukusi trisdešimt dvejų, esu nekilnojamojo turto savininkė. Žmogus, gyvenantis nuolatinėje laikinumo būsenoje, pagaliau įgijo šį tą nepajudinamo.

Vos įėjusi į vidų, užkūriau židinį, įjungiau lempą virš virtuvės stalo ir neklusniais pirštais atplėšiau sudrėkti spėjusį voką. Išlankstytame lape juodu ant balto lyg nuosprendis parašyta: testamentas įvykdytas, namas oficialiai priklauso man.

Ugniai židinyje įsismarkaujant, spoksojau į dokumentus. Iki tol viskas atrodė netikra. Viskas vyko kažkur toli nuo manęs, nepastebimai. Buvo pasirašomi įgaliojimai, dėliojami antspaudai, registruose keičiami įrašai. Galėjau gyventi kaip gyvenusi – dirbti, keliauti, kas kelias dienas susiskambinti su broliu (dar vienas šių laikų

stebuklas - net skiriami tūkstančių kilometrų buvome kaip visada artimi), įsimylėti ir tą įsimylėjimą pamiršti, o tuo metu procesas vyko tarytum savaime. Linijos tiesėsi, kol pagaliau susikirto.

Štai jis - apčiuopiamas įrodymas, kad močiutės nebėra.

- Man to namo nereikia, - suburbėjau. Brolis tik šaižiai atsiduso.
- Kas? - paklausiau piktai.
- Galėjai atsisakyti, kai tvarkė palikimą. Užverčiau akis. Paskambinau jam tikėdamasi palaikymo, ne moralų.
- Žinau, bet... norėjau gerbti močiutės norą. Dar vienas atodūsis.
- Gerda, bliamba...
- Žinau, pasakysi, kad tave užknisu.
- Bingo.
- Aš ir pati save užknisu. Bet kai paaiškėjo, kad močiutė apskritai *turi* testamentą ir kad namą paliko man, pagalvojau: gerai, močiutė taip norėjo, namas atiteks man. O tada tetos ėmė skambinėti ir grasinti, kad užginčys testamentą, ir... Užsimaniau jas pastatyti į vietą.

Supranti?

- Suprantu.

Iš balso atrodė, kad brolis šypsojosi.

- Tai va. Visi procesai pasibaigė, namas mano.

Bet dabar aš jo nenoriu, - mano balsas virptelėjo.

- Kodėl? - atsidusdama paklausė jis.

- Nes, - užsikirtau, - nes tai reiškia, kad vis-

kas. Supranti?

- Suprantu, - sukuždėjo brolis.

Užsimerkusi prikandau lūpą. Reikėjo greičiau baigti pokalbį. Nenorėjau šniurkščioti į telefoną. Brolis, lyg pajutęs, kad man reikia pauzės, kantriai tylėjo. Kaju - vienintelis žmogus pasaulyje, su kuriuo mane sieja toks artimas ryšys. Nesame dvyniai - mus skiria geri dveji metai, bet kartais atrodo, kad skaitome vienas kito mintis, jaučiame, ką jaučia kitas. Mėgstu sakyti, kad brolių pažįstu kaip nuluptą, bet iš tiesų turbūt tiesiog esu perpratusi jo siunčiamus signalus. Pažįstu Kaju tokį, kokį jis save pateikia man.

Atrodo, be brolio apskritai prarasčiau ryšį su realybe, amžiams įstrigčiau keistoje tarpinėje erdvėje, kurioje neegzistuoja tapatybė, praeitis, santykiai, šaknys. Pokalbiai su juo, nors ir

telefoniniai, primena, kad esu Gerda – gimusi ir užaugusi Kaune, studijas baigusi Vilniuje, formuota, genėta, ugdyta tėvų, mokytojų, dėstytojų, darbdavių ir mylimųjų. Kad nesu tik vėjo blaškomas pienės pūkas. Kita vertus, pienės pūkai galiausiai nutupia vienoje vietoje ir sudygsta. Ne visi, žinoma.

Porą minučių tylėjęs, Kajus kažką sumurmėjo.

– M? Sakei kažką? – paklausiau.

– Ne, nieko. Tiksliau, ne tau. Liling mane kviečia.

– Tai eik, eik.

– Tuoju. Ką darysi?

Įsmeigiau žvilgsnį į balintą namelio sieną. Deja, atsakymo ten neišvydau.

– Dabar ar apskritai? – pamėginau pajuokauti.

– Gerda...

– Nežinau. Neįsivaizduoju. Kam man namas Lietuvoje?

– Nežinau. Kam nors? Parduosi, išnuomosi? – Kajus patylėjęs pridūrė: – Jau neatsimenu, kaip jis atrodo.

– Aš irgi.

– Gal metas nuvažiuot apžiūrėti?

– Važiuosi kartu?

Jis sukikeno.

- Ne dabar. Gal vasarą? Lina jau bus paaugusi, lengviau ištvers ilgą skrydį.

Tolumoje išgirdau melodingą Liling balsą.

- Eik, tave kviečia, - paraginau. - Perduok joms linkėjimų.

- Būtinai. O tu pagalvok.

Taip ir padariau - išėjau pagalvoti. Žengdama per samanias ir akmenis pamažu tolau nuo neaukšto pilko namelio ir artėjau prie savęs. Pėdoms nustačius ritmą, aplinkinis pasaulis ėmė blukti, žvilgsnis nukrypo į vidų. Dėl to ir mėgau vaikščioti - kol kūnas automatiškai judėdavo, įsisukdavo minčių malūnas. Kartais tai būdavo tik dainų nuotrupos, nežinia, iš kokių pasaulinės klodų išnirusios. Kartais - tolimesni ar artimesni prisiminimai apie ankstesnes vietas, sutiktus žmones, gėdingus ir džiaugsmingus nutikimus, kuriuos atminties bankas teikdavosi išsaugoti. O kartais - ištisos minčių grandinės, svarstymai, kurie anksčiau ar vėliau privesdavo prie aiškaus atsakymo.

Būtent šito tikėjausi patraukusi jau pažįstamu taku, vedančiu aplink nedidelį ežerą. Vyliausi, kad einant sąmonę lyg žaibo tvyksnis perskros

sprendimas ir visos dvejonės išsisklaidys. Ne-toptelėjo pirma savęs paklausti, kodėl apskritai dvejojau.

Žengiant siauru taku mintyse iškilo prisimini-mas, kaip pirmą kartą lankiau naujuose na-muose įsikūrusią močiutę. Buvau neseniai bai-gusi studijas, po savaitės turėjau pradėti dirbti ir tas trumpas atostogas nusprendžiau praleisti su ja. Močiutė kaip tik buvo baigusi remontuoti tą žiemą Kuršių nerijoje įsigytą namą.

Pamenu, Klaipėdos centre įsėdau į keltą, kuriį lydėjo įkyriai klykaujantys paukščiai, ir kitame krante mane pasitiko ji – švytinti, žilus plaukus paslėpusi po raudona *Coca-Cola* kepuraitė. Mano smegenyse įvyko trumpasis jungimas. Ke-lias minutes buvo sunku patikėti, kad tai ta pati moteris, kuri daug dešimtmečių nešiodavo nep-riekiaštingai išlygintas palaidines, o mentes siekiančius plaukus susegdavo gintarais puoštu segtuku taip, kad nė vienas plaukelis neišsipeš-davo. Bet man patiko naujoji močiutė, šita Laima 2.0 iki ausų nurėžtais plaukais, įdegusiu veidu ir dažais aptiškusiais džinsais.

Susėdome į jos automobilį, seną golfą, ir vin-giuojančiu keliu patraukėme į Liepynę – minia-tiūrinę dešimties namų gyvenvietę, kurią nuo pagrindinio plento skyrė tankus pušynas.

Močiutė šypsodamasi pasakojo, kaip nudažė svetainės sienas, sutvarkė kanalizaciją, miegamuosiuose nušveitė autentiškas medines grindis. Jos laimė, pasitenkinimas gyvenimu buvo užkrečiami, ir aš netrukau pamiršti savo nerimą dėl ateities, šlyjančius santykius su vaikinų, pykčius su tėvais. Vieną vasaros savaitę Kuršių nerijos pušynuose mano pasaulis buvo paprastas ir šviesus.

Kai pirmą kartą išvydau namą, net išsižiojau. Močiutė, pastebėjusi mano išraišką, nusikvatojo. Raukšlės jos veide išryškėjo, pilkšvai melsvos akys sugavo įkypai krentančius saulės spindulius ir sublizgo lyg dvi žuvelės ežere.

- Pirmą kartą aš irgi taip sureagavau, - prisipažino ji.

Priešais mus stūksojo erdvaus kiemo supamas dviaukštis šlaitiniu čerpių stogu ir fachverko sienomis. Namas atrodė lyg atneštas iš kokio tolimo Vokietijos miesto. Čia, atokiame Kuršių nerijos kaime, jis atrodė kone komiška.

- Ir tu čia gyvensi? - kvailai paklausiau.

- Jau gyvenu! - atšovė močiutė ir užvedė laipteliais iki paradinių durų.

Į vidų pro nedidelius, bet tankiai įstatytus langus gausiai plūdo saulės šviesa. Baltai

nudažytos lubų sijos ir šviesiai rudos grindys, regis, net švytėjo. Iš erdvaus prieangio vėrėsi durys į virtuvę, valgomąjį, nedidelį vonios kambarį ir svetainę su židiniu, o tvirti laiptai vedė į antrą aukštą, kuriame suskaičiavau penkis miegamuosius. Visus langus dengė plonytės baltos užuolaidos.

- Čia labai gražu, - sušvokščiau.

Močiutė išdidžiai nusišypsojo ir parodė, kuris iš miegamųjų skirtas man, - kampinis kambarys su langais rytuose ir pietuose. Nedidelis, bet šviesus, su viengule lova prie vidinės sienos ir tvirta ąžuoline spinta. Kol įsikūriau, ji papasakojo, jog namą devyniolikto amžiaus pabaigoje pasistatė kažkoks turtingas vokietis, kad turėtų, kur su šeima vasaroti. Ir kurį laiką turėjo, bet tada prasidėjo dvidešimtas amžius su savo karais ir permainomis. Keitėsi valstybės, savininkai, kol galiausiai dvarelį - liežuvis nesivertė jo vadinti paprasčiausiu vasarnamiu - įsigijo Laima Barčiūnienė, mano močiutė. Nusipirko kone pusvelčiui, avarinės būklės. Mirus seneiui, ji Kauno centre pardavė butą, kuriame užaugo mano mama ir tetos, ir gautų pinigų kaip tik pakako dideliame namui Kuršių nerijoje ir jo remontui.

- Dar tas namukas anksčiau priklausė

dvareliui, – paaiškino močiutė, atsainiai mostelėjusi į už tvoros kėpsantį medinuką. Žvelgiant pro antro aukšto langą, jis priminė sodo namelį. Mačiau apsamanojusį stogą, apleistą, apžėlusį kiemą, šiltnamio griaučius. – Bet per visus nusavinimus, privatizavimus ir panašius dalykus sklypą padalijo, dabar jis priklauso kažkam kitam, – pridūrė ji.

– Kam šalia tokio dvaro dar vienas namelis? – nusistebėjau.

– Tarnams. Žinai, gi negyvens su ponais, – nusijuokė močiutė.

Tą savaitę Liepynėje padėjau močiutei iki galo sutvarkyti namą, daug maudžiausi jūroje, iki kurios numindavau suklerusiu pusrūsyje rastu dviračiu, o vakarais mudvi sėdėdavome kieme ir kalbėdavomės. Tokio lengvumo daugiau niekada nepatiriau. Neabejoju, kad prisimindama idealizuoju tą metą, patogiai pamirštu nuobodulio akimirkas, lietingas valandas ir uodų įgėlimus. Bet dažnai pajuntu ilgesį tam metui, nepaaiškinamą troškimą vėl būti dvidešimt dvejų – džiaugtis lepinama močiutės, kiekvieną rytą pasitikti su viltimi, ne su nerimu.

Vieną šiltą vakarą mudvi sėdėjome kieme ir gurkšnojome vyną. Pasigrėžusi kreipiausi į ją:

- Žinau, tokie klausimai tau jau įkyrėjo. Bet ką darysi su tokiu dideliu namu?

Močiutė užvertė galvą į švytinčiomis kruopomis nubarstytą dangų.

- Sugalvosiu, - ramiai atsakė ji. - Yra erdvė, vadinasi, atsiras ir kas ją užpildys.

Ji neklydo - jau kitą vasarą tame dideliame name su močiute apsigyveno jos draugė Jadvyga. Mudu su Kajumi juokėmės, kad jos susipažino labai močiutiškai - saulėtą rugsėjo dieną grybaudamos pušyne. Pasikalbėjo, įvertino viena kitos radinius ir sutarė dar kartą susitikti. Jadvyga, dusyk išsiskyrusi, gyveno Klaipėdoje, o kai jiedviem pabodo vienai pas kitą plaukioti keltu, įsikūrė Liepynėje. Kadangi ji buvo dramaturgė, miegamieji močiutės namuose neužsibūdavo tušti - juos užpildydavo menininkai, ieškantys įkvėpimo Kuršių nerijoje. Plenerai, skaitymai, mėgėjiški spektaklių pastatymai - mano močiutę, buvusią matematikos mokytoją, įtraukė meno pasaulis. Be reikalo stebėjausi. Matematikoje slypi tam tikras grožis, tam tikras ritmas ir struktūra. O ir naujasis amplua močiutei labai tiko. Kaskart, kai susiskambindavome, jos balse girdėdavau tik džiaugsmą ir energiją....